

Konceptni dokument

I. Kontekst

Kao globalna mapa puta, dokument [Agenda za održivi razvoj do 2030. godine](#) zagovara viziju svijeta u kojem ljudi i priroda ostvaruju napredak u uslovima mira, oslobođeni siromaštva i gladi. Agenda prepoznaje da je ostvarivanje održivog razvoja uslovljeno postojanjem miroljubivih, pravednih i inkluzivnih društava, podržanih efikasnim institucijama (COR 16) i obezbjeđenjem ravnopravnog pristupa kvalitetnom obrazovanju (COR 4).

Slično, [Novi demokratski pakt za Evropu Savjeta Evrope](#) poziva na obnovu demokratskog života kroz veće građansko angažovanje, povećano demokratsko učešće i obnovljenu posvećenost zajedničkim vrijednostima koje održavaju demokratska i pluralistička društva.

Uprkos širokom konsenzusu o zajedničkim ciljevima, kolektivnim dogovorima i obavezama usmjerenim ka izgradnji održivijeg, pravednijeg i miroljubivijeg svijeta, i dalje postoji značajan jaz između ambicija i njihovog sprovođenja. Određeni napredak je ostvaren, ali je nedovoljan u pogledu dinamike, obima i pravičnosti. Istovremeno, institucije i okviri uspostavljeni radi zaštite prava, podrške demokratiji i unapređenja održivog razvoja izloženi su sve većem pritisku i nepredvidivim prijetnjama. Svijest o rizicima i hitnoj potrebi za promjenama više nije glavna prepreka; ono što je neophodno dodatno ojačati jesu kolektivni kapaciteti i politička volja da se ta svijest pretoči u djelo.

Obrazovanje može biti odlučujući pokretač u prevazilaženju ovog jaza. U tom kontekstu, globalno obrazovanje pruža šire perspektive neophodne za njegovanje uzajamnog razumijevanja, zajedničke odgovornosti, empatije i sposobnosti uspješnog angažovanja širom različitih kultura i generacija. Ove kompetencije treba razvijati i praktikovati kako bi podržale efektivnu kolektivnu akciju. Ovaj napor svoje temelje pronalazi u ljudskim pravima, koja obezbjeđuju zajednički skup vrijednosti i principa što usmjeravaju zajedničko djelovanje i podstiču kolektivnu odgovornost. Daleko od toga da su apstraktni ideali, ljudska prava su utemeljena u pravnim instrumentima, kao što su [Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima](#) i [Evropska konvencija o ljudskim pravima](#). Ona predstavljaju konkretne obaveze

prema dostojanstvu, jednakosti, slobodi i pravdi, postavljajući minimalne standarde inkluzivnog društva i pružajući pouzdan okvir za zajedničko djelovanje.

Nedjelja globalnog obrazovanja 2026. nudi priliku da se ponovo potvrdi transformativna moć obrazovanja i da se edukatori, učenici, civilno društvo i kreatori politika okupe oko koherentne kolektivne akcije za zajedničku budućnost.

II. Nedjelja globalnog obrazovanja 2026

Individualni glas dobija na snazi kada počiva na svijesti i kada je podržan sposobnošću kritičkog razmišljanja o stvarnostima koje oblikuju naše živote. *Nedjelja globalnog obrazovanja 2026. godine* zasnovana je na premisi da obrazovanje mora osposobiti učenike da kritički sagledaju svijet, preispituju dominantne narative i donose informisane i nezavisne sudove.

Kritičko mišljenje nije samo intelektualna vještina. Ono je građanska i demokratska kompetencija koja omogućava pojedincima da prepoznaju korijene sukoba i nepravde, razlikuju dokaze od manipulacije i odupru se ideologijama koje opstaju na pasivnosti i strahu. Ono podržava sposobnost da se preispitaju institucije kada ne uspijevaju u svojoj svrsi, da se ospore prakse koje održavaju isključivanje i prepozna moć kada je zamagljena tvrdnjama o neutralnosti ili neizbježnosti. Ovo je ujedno i kolektivni i lični proces. Kako je Naval El Sadavi primijetila, obrazovanje može da dovede u pitanje neispitane pretpostavke, a nelagodnost koju to stvara – kada se kombinuje sa vizijom, integritetom i posvećenošću ljudskom dostojanstvu – postaje snažan pokretač ličnih i društvenih promjena.

Sposobnost kritičkog razmišljanja posebno je važna danas. U digitalnom okruženju oblikovanom algoritamskim filtriranjem i sadržajem generisanim vještačkom inteligencijom, sposobnost procjene informacija postala je uslov za efikasno učešće u demokratskom životu. To podrazumijeva prepoznavanje manipulacije, razumijevanje načina na koji se narativi konstruišu i šire, kao i praktikovanje odgovornog digitalnog građanstva.

Njegovanje ovih kapaciteta zahtijeva holistički pristup obrazovanju koji angažuje ne samo znanje i analitičke vještine, već i vrijednosti, emocije, odnose i identitet. [Referentni okvir kompetencija za demokratsku kulturu Savjeta Evrope](#) odražava ovu viziju, prepoznajući da se demokratsko građanstvo mora razvijati kroz integrirani rast cijele ličnosti.

Iz ove perspektive, demokratija se shvata kao živa praksa koju treba učiti, vježbati i obnovljati. Svaki učenik treba da posjeduje kompetencije neophodne za kritičko razmišljanje, konstruktivno angažovanje u pogledu razlika i odgovoran doprinos zajedničkoj budućnosti u pravednijim i inkluzivnijim društvima. Kritičko razmišljanje je stoga polazna tačka demokratskog života i temelj smislene kolektivne akcije, jer pojedincima omogućava da prevaziđu pasivno prihvatanje, sučele se sa složenošću i zajedno donose informisane odluke u težnji ka zajedničkim ciljevima.

Ovo je poruka *Nedjelje globalnog obrazovanja 2026*: prelazak sa individualne svijesti na kolektivnu akciju. Budućnost koja nam je potrebna neće se pojaviti sama od sebe. To je budućnost koju moramo izabrati, oblikovati i zajedno izgraditi kroz obrazovanje.

III. Moto Nedjelje globalnog obrazovanja 2026

Ovogodišnja *Nedjelja globalnog obrazovanja 2026*. vodi se motom „**Moj glas, naša akcija, zajednička budućnost**”. Ovaj slogan je zamišljen kao pedagoška i politička izjava: od individualnog ka kolektivnom, od svijesti prema akciji i od sadašnjosti prema budućnosti.

„**Moj glas**” predstavlja polaznu tačku demokratskog angažovanja i građanskog učešća. Svaka osoba sa sobom nosi perspektivu oblikovanu vlastitim iskustvom, identitetom i vrijednostima. Obrazovanje kultivira ove glasove gradeći znanje i kritičku svijest, što pojedincima omogućava da razumiju svoje mjesto u svijetu, imenuju nepravdu i artikulišu alternativna rješenja.

„**Naša akcija**” podrazumijeva da pojedinačni glasovi ostvaruju stvarni uticaj tek kada se pretoče u kolektivno djelovanje. Zajedničke vrijednosti i dijalog stvaraju mostove koji povezuju lična gledišta i zajednički angažman.

„**Zajednička budućnost**” predstavlja horizont zahvaljujući kojem ovaj moto dobija svoju punu svrhu. Ona odražava centralnu ideju *Agende za održivi razvoj do 2030*: naše sudbine su međupovezane, a izbori koje pravimo danas oblikuju svijet sutrašnjice.

IV. Ciljevi

Nedjelja globalnog obrazovanja 2026. ima za cilj da:

- Podigne svijest među akterima u obrazovanju o potencijalu globalnog obrazovanja u suočavanju sa savremenim globalnim prijetnjama.
- Promoviše holističke, transformativne pristupe učenju koji razvijaju cjelokupan dijapazon kompetencija neophodnih za demokratsko učešće i globalnu odgovornost.
- Ojača kapacitete edukatora i institucija za integrisanje kritičkog razmišljanja, obrazovanja za ljudska prava i građanskog angažovanja u obrazovne programe i okruženja za učenje.
- Njeguje veze i solidarnost među praktičarima, kreatorima politika, predstavnicima građanskog društva i učenicima posvećenim obrazovanju kao moćnom instrumentu mira i pravde.
- Doprinese implementaciji Cilja 4 održivog razvoja, kao i vrijednostima utemeljenim u *Novom demokratskom paktu za Evropu* Savjeta Evrope i *Referentnom okviru kompetencija za demokratsku kulturu*.

V. Ciljne grupe

Nedjelja globalnog obrazovanja 2026 je namijenjena širokoj zajednici prakse i zastupnicima globalnog obrazovanja, među kojima su:

- Nastavnici, edukatori i treneri na svim nivoima formalnog, neformalnog i informalnog obrazovanja.
- Mladi aktivisti i omladinske organizacije angažovane u učenju i građanskom učešću.
- Obrazovne vlasti i donosioci odluka na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou.
- Organizacije civilnog društva angažovane u oblasti ljudskih prava, izgradnje mira, demokratije i razvoja.
- Istraživači i akademici u obrazovanju, mirovnim studijama, političkim naukama i povezanim disciplinama.
- Mladi, kao primarni korisnici i aktivni agenti u transformaciji obrazovanja.

Nedjelja globalnog obrazovanja je međunarodna kampanja koju implementiraju Centar Sjever-jug Savjeta Evrope i [Mreža za globalno obrazovanje](#) u okviru programa [iLEGEND III](#), zajedničke inicijative Evropske unije i Savjeta Evrope. Kampanja ima za cilj promovisanje globalnog obrazovanja kao instrumenta solidarnosti i promjena, i davanje doprinosa izgradnji održivijeg, miroljubivijeg i pravičnijeg svijeta. Aktivnosti organizovane u okviru Nedjelje globalnog obrazovanja isključiva su odgovornost organizatora i neophodno ne izražavaju stavove Evropske unije ili Savjeta Evrope.